

Передісторія Чорнобиля:

Серед усіх трагедій, які пережило людство, чорнобильська катастрофа не має аналогів за масштабами рукотворного забруднення екологічної сфери, негативного впливу на здоров'я, психіку людей, їх соціальні, економічні і побутові умови життя.

Щоб глибше зрозуміти весь трагізм становища, в яке потрапили мільйони людей, знайти коріння цього всенародного лиха, повернемося трохи до історії чорнобильського регіону і діючої в ньому атомної станції. Чорнобиль – місто Київської області України – розташований на річці Прип'яті при впаданні в неї річки Уж. Він є одним з найстаріших слов'янських міст.

Перші літописні відомості про Чорнобиль належать до 1193 року. У 1362 році він був загарбаний Литвою. Після Люблінської унії 1659 року підпав під владу Польщі. Населення Чорнобиля брало участь у визвольній війні українського народу (1648-1654) під керівництвом Богдана Хмельницького. Після другого поділу Польщі (1793 р.) Чорнобиль у складі Правобережної України возз'єднано з Росією.

У 1923 році утворюється Чорнобильський район. Його центром стає місто Чорнобиль. У районі – 64 населені пункти.

На сході район омивається Київським водосховищем. Розташований у межах Польської низовини. Для поверхні району характерно чергування заплавних лучно-болотних типів місцевості та піщаних горбів та пасм.

На ім'я міста Чорнобиля (до XII ст. Стрежев) була названа і атомна електростанція. все життя і діяльність Чорнобильської АЕС були пов'язані зі своїм ровесником – містом Прип'яттю.

Передісторія біди:

Рішенням технічної ради Міністерства енергетики і електрифікації колишнього Радянського Союзу від 15 березня 1966 року пунктом будівництва Чорнобильського (Центрально-Української – такою була перша назва) АЕС було визначено село Копачі Чорнобильського району. А постановою ЦК КПУ і Ради Міністрів республіки від 2 лютого 1967 року Центрально-Українська АЕС була перейменована на Чорнобильську атомну станцію.

Спорудження ЧАЕС і м. Прип'яті було оголошено Всесоюзною ударною комсомольською будовою.

Ядерна катастрофа, та її

наслідки

В ніч з 25 на 26 квітня 1986 року в ході проведення на 4-му реакторі ЧАЕС експериментів, пов'язаних з режимами роботи турбогенератора, виникла великомасштабна з глобальними наслідками аварія.

О 1 год 23 хв 40 сек 26 квітня перший, а слідом за ним другий вибух зруйнували реактор, в якому знаходилось 200 т урану. Ланцюгова реакція ділення, яка виникла відразу ж після вибуху, зупинилась. Почався процес плавлення тепловиділяючих збірок і всіх елементів активної зони. Утворився багато композиційний розплав металу, що ділився.

Розвитку обстановки у ще більш загрозливому напрямку сприяло те, що на тих ділянках зруйнованого реактору, котрі були доступні для попадання зовнішнього повітря з киснем і мали температуру 1200-1500оС, загорівся графіт. Всього графітове завантаження складало 1800 т. Після вибуху водню в реакторі залишилося близько 800 т графіту.

□□□ Таким чином, створилась вкрай загрозна ситуація, коли горіння графіту і виникнення під реактором потужної теплової колони утворили небачений в історії людства штучний радіаційний вулкан фантастичної сили.

□□□□ За перші десять діб після фатальних чорнобильських вибухів із руїн 4-го ядерного реактора було викинуто радіації в декілька мільйонів разів більше, ніж під час найбільшої в історії атомної енергії аварії на американській АЕС «Трімай-Айленд» у 1979 р.

□□□□ Завжди мудра природа зі своїми самозахисними функціями на цей раз ніби втратила пильність, послабила свій імунітет. Потужні вітряні потоки, що утворилися саме в цей час у чорнобильському районі, підхопили радіаційний циклон і він смертельним вихром пронісся над Україною, Білорусією, Литвою, Латвією, Польщею, Швецією, Норвегією, потім він погнав ядерні хмари в Німеччину, Нідерланди та Бельгію. Зловісні вибухи на 4-му реакторі посіяли атомну бурю і розкидали радіацію по різних напрямках і концентраціях. Рівні радіоактивного забруднення місцевості не завжди залежали від відстані до ЧАЕС. У Києві, наприклад, 30 квітня -2 травня 1986 року зареєстровані середні рівні радіації становили 1,4 мР/год. Ці рівні радіоактивного забруднення були приблизно в 100 разів вище фонових, тобто природних. Чорнобильська катастрофа, її причини та наслідки

□□□ Радіонукліди проникали в землю, воду, рослини, вражали людей, все живе. Вже в перші після аварії дні в пробах зелені, яєць були виявлені такі радіонукліди, як йод – 131, рутеній – 103, 106, барій-лантан – 140, цирконій-ніобій – 95, церій – 141, 144, цезій – 134, 137. До кінця червня 1996 року значимість йоду – 131 в питомій вазі радіоактивного забруднення території знизилась на стільки, що ведучими за внеском в сумарну дозу радіоактивності стали довго живучі радіонукліди – цирконій, ніобій, рутеній, церій, цезій. Одним із найбільш небезпечних і поширених радіонуклідів є цезій – 137

Ціною життя

Драматизм чорнобильської катастрофи не піддається ніякому виміру. Ядерному удару зазнавалися все нові території, небезпека радіоактивного ураження загрожувала масам людей. всьому живому.

□□ Особливу велич подвигу, який здійснили пожежні і працівники ЧАЕС 26 квітня 1986 року, надають дві обставини:

□ Перша – пожежні і енергетики своїми діями відвернули страшну загрозу від мільйонів людей. Страшно уявити, які наслідки могли бути, якби герої Чорнобиля не ліквідували небезпеку, що на нас насувалась. Ці люди виконували найбільш відповідальну роботу на нашій планеті. За значимістю ці дії невеликої за кількістю мужніх людей не мають собі рівних у людській історії.

□□□ Друга – співробітники пожежної охорони і працівники АЕС, які боролись з вогнем і радіацією, виявили безмежний героїзм і надлюдські можливості в самому ядерному пеклі.

[більше інформації](#)

□ матеріал підготували: М.Дуляницька, Н.Дяк - працівники відділу обслуговування учнів 5-9 кл.районної бібліотеки для дітей